



Lasteaia sünnipäeva peeti kahel päeval. Teisel päeval esinesid lapsed ning pidu lõppes tordiralliga, kus iga aiarühm tegi oma tordi ja demonstreeris seda teistele. Lõpuks söödi tordid muidugi ära. 2x Kiili lasteaid

KIILI LASTEAIAS KÄIB PEAAEGU 300 LAST

Nelikümmend aastat kasvamist ja õppimist

- Kiili lasteaid tähistas veebruaris 40. sünnipäeva. Nende aastatega on kasvatatud üheks suuremaks lasteaiaks vabariigis. Koos Uuesalu filiaali ja väikse majaga on tänasel päeval lapsi kokku 293.

Lasteaia ajalugu jookseb aastani 1973, mil 19. veebruaril avati kolhoosis "Rahva Võit" esialgne hoone. Tõllal tegutsesid ööpäevaringse lastepäevakoduna. Töötas üks söime- ja kaks aiarühma. Lapsi toodi hooldu ka kaugemalt, Lagedi ja Vaida majanditest.

1993. aastal lisandus veel üks aiarühm ning nõnda, nelja rühmaga samas majas, tegutsesid 2007. aastani, kui 24. septembril avati uus kaheksa aiarühmaga lasteaiamaja 192 lapsele.

Aga sellega kasv veel kinni ei jäänud: 2009. aasta sügisel avati kaks rühma Uuesalus ning aastatel 2010-2012 ehitati ümber ja avati kokku neli uut rühma Kiili gümnaasiumi naabruses asuvas n-ö väikses majas. Seega on 40 aastaga kasvanud laste arv 40-lt pea kolmesajani.

Erakordne lasteaid

Viimase kuue aasta suure ehitustöö ja laiendamise on tin-

Väga tähtsad inimesed, lasteaid "alustalad"

- Liis Jurak
- Astrid Põldoja
- Sirje Raadik

10 ja rohkem aastat töötanud Kiili lasteaid õpetajad

- Laida Vaaks
- Angelika Linnamägi
- Eevi Noadapera
- Monica Allikas
- Liidia Paulus
- Inid Mave Vain
- Heidi Paist
- Heli Madisson
- Marju Tambu
- Reet Arusoo

ginud teada-tuntud tõsiasi: viimase kümnepäeva aastaga on valla elanikkond plahvatuslikult kasvanud. Siia on kolunud palju noori peresid. Lasteaia direktor Maibi Rikker ütleb, et lõpmatu pole mõtet kasvada, sest paari aasta pärast hakkab kohti pigem üle jääma. Kunagine beebibuum on nüüdseks juba otsaga algkooli jõudnud.

Aga olenemata suuruselt ja euronõuetele vastavusest on Kiili lasteaid siiski jäänud maalasteaiaks, leiab Maibi Rikker. "Lapsed saavad palju väljas käia ja neil pole siin üheksakorruselise maju akna taga," ütleb ta. "Meil pole pidevat autode müra,

aia taga on hoopis mets või võsa. Sellega võivad lapsed palju."

Huvi äratas suur lasteaiahoone valmides palju. Seda käidi lausa ekskursioonides vaatamas. Et küll on suur ja valgusküllane. Ja on basseini.

"See on hea, et lapsed saavad ujumas käia," arwab lasteaid direktor. "Meil on ka kaks väga head ujumistreenerit."

Veel ühe huvitava asjaga – draamaõpetusega – on Kiilis tegeldud juba ligi 20 aastat, see tähendab, et juba tükk aega enne uue maja valmimist. 2004. aastal alustati ka maakondliku lasteaid teatrifestivali Karsumm korraldamist.

Tähtis on hetk

40 aasta jooksul on lasteaidast kooliteele saadetud sadu lapsi. Lapsed pole kasvanud ja õppinud omapäi, nendega on aastate jooksul tegelnud märkimisväärt arv kasvatajaid-õpetajaid ja abipersonali. Kõik, kes aastate jooksul lasteaias töötanud, olid kutsutud ka asutuse sünnipäeva tähistama.

"Sünnipäevapeo juhtmõte oli "Tähtis on hetk", räägib Maibi Rikker. "Tore on meenutada vanu aegu ja mõelda, mida võiks edaspidi paremini teha, aga samas on ka praeguses hetkes tore olla."

Et ka praegused töötajad

peopäevast osa võtta said, tuleb tänada lapsevanemaid, kes sellel päeval lasteaidas kasvataja rolli täitsid. Ja kõik said tööga kenasti hakkama.

Kolm juhatajat

Erakordseks võib Kiili lasteaid puhul pidada ka tõsiasja, et selle 40 aasta jooksul on asutusel olnud vaid kolm juhatajat: Peale Maibi Rikkeri veel Liis Jurak ja Astrid Põldoja. "Nemad tegid Kiili lasteaidas ära ikka märkimisväärt töö," ütleb Maibi Rikker. "Väga erakordsed inimesed."

Ka sünnipäevapeol ütlesid endised töötajad, et tunnevad praeguses suures ja valges majas head aurat. Maibi Rikkeri arvates oli hea aura lasteaidas juba vanas majas: "Olen ikka öeldnud, et vana maja on oma plussidega: mõnusad väljakujunenud traditsioonid ja vana maja lõhnad, väike kollektiiv."

Maja majaks, inimesed on need, kes elu sinna toovad, kes kombeid hoiavad ja lapsi õpetavad. "Eks kunagised õpetajad hindavad rohkem seda, mis oli siis, sest praegusest ei osanud keegi unistada," arwab lasteaid direktor. "Aga siis polnud sugugi kehvem. Aeg oli teine, erinevad olid tingimused ja kombes. Aga kas sellepärast kellelgi hullem oli?"

MARKO TOOMING

Kiili lasteaid 40

- Lasteaid alustas tööd kolhoosis "Rahva Võit" ööpäevaringse lastepäevakoduna 19. veebruaril 1973. Avati üks söime- ja kaks aiarühma.
- Lapsi toodi tollal Kiili Lastepäevakodu nime kandnud asutusse ka ümbruskonna majanditest Lagedilt ja Vaidast.
- 1991. a juunist rahastas lastepäevakodu Harju maavalitsus, seda kuni lasteaid munitsipaliseerimiseni varsti peale Kiili valla moodustamist 22. juulil 1993.
- 1. septembril 1993 lisandus üks aiarühm, kokku oli siis rühmi neli. Rühmadele pandi nimeks Sipsik, Naerupall, Mürakarur ja Naksik.
- 2005. aastal algatas Kiili Varahalduse Sihtasutus lasteaidahoone juurdeehituse projekteerimise ja ehitamise.
- 24. septembril 2007 avati uus 8 aiarühmaga lasteaidahoone 192 lapsele.
- 1. oktoobril 2009 avati kaks uut rühma Uuesalu eralasteaidas majas 36 lapsele.
- 2010. ja 2011. aastal avati üks uus rühm lasteaid väikses majas Kooli tn 2.
- 2012. aastal jõudis väikse maja ümberehitus lõpule ning seal avati veel kaks rühma.
- 2013. aastal käib Kiili lasteaidas (koos Uuesalu ja väikse majaga) 293 last.
- Suures majas on 190, väikses majas 67 ja Uuesalus 36 last.



Lasteaid väike maja valmis järk-järgult. Esimene rühm kolis sinna 2011. aastal, teine aasta hiljem. 2012. aasta sügisel avati majas veel kaks rühma ning kogu maja oligi laste pärralt. Praegu käib väikses majas 67 last. Marko Tooming

Vallavanema kõne vabariigi aastapäeval

95 aastat tagasi pandi alus Eesti riigile, ja kuigi me kaotasime vahepeal oma vabaduse, siis praeguseks oleme veidi üle paarikümne aasta nautinud omariiklust ning me võtame seda endastmõistetavana.

Teinekord isegi nii endastmõistetavana, et kipume unustama sellised tähendused nagu vabadus, kodu ja sellest tulenevad mõisted nagu vastutus ja kohustus, mis kaasnevad meie endi valikutega. Meie küsimustest õhkub sageli kahtlust nii endi valikute kui ka riigi suhtes. Selles rahulolematuse talves vaevab meid aeg-ajalt ebakindlus: mis meist saab? Kas sadamad, kuhu oleme pürginud, on ehk ise samuti tormidele valla?

Teeb murelikuks, et oleme läinud teinekord liiale oma riigi ja enda valikute mahategemisega. Nõudlikkus võimulolijate ja iseenda suhtes on täiesti kohane, ent see nõudlikkus peab olema õiglane ja mõistlik.

Vahel on tunne, et riik kolib inimestest aina kaugemale ja just sellepärast proovime Kiilis toimida omavalitsusega vastupidiselt. Me vajame iga inimest, kes Kiili vallas elab. Keegi meist ei ole üleliigne ja keegi meist ei tohi end üleliigsena tunda. Meid on liiga vähe, et olla kaaskondlaste vastu ükskõiksed. Vigade otsimisega ja kadedusega oma naabri vastu ei jõua kaugele. Kurb on vaadata, kui ühiselt loodud asju ja väärtusi lõhutakse mingis kambavaimu maha või hetke emotsiooni ajendil etteheiteid tehes unustatakse, et Kiili vald on oluliselt suurem kui ainult kellegi ukseesine.

Tõesti, kolhoos on odavam kui oma talu. Mittehoolimine on palju odavam kui peremeheks olemine. Meie riik ongi kallis, kallim kui sulandumine suuremasse, aga seda oleme me kogu aeg teadnud. Nagu oleme teadnud, et oma riigita jäämise hind on kordades ja tuhandetes eludes veelgi rängem. Väiksem on kallim. Usun südamest, kui see väiksem on hästi hoitud, on ta meile väga kallis: hindamatu ja hindamatut ei tohi müüa.

Iseseisvus ongi ise seismine. Demokraatia ongi enda valitsemine. Ja nähkem, kuidas elu Eestis pakub meile valikuid. Valikuid, mis on meie endi teha. Kiili valla, meie kodukandi teebki rikkaks inimeste, seltside, ühenduste ja ettevõtete rohkus, kes soovivad midagi teha, muuta ja parandada. Kes saavad aru, et jõuda ühisele arusaamisele, tuleb pidada nõu, tuleb arutleda ja diskuteerida erinevate osapooltega, respektiivides teisi seisukohti, mitte neid tõrjudes ega minema marssides.

Nagu Eesti on riigina, nii ka Kiili vald omavalitsusena on suures pildis tubli olnud. Aga ainult sellest ei piisa. Meil läheb vaid siis tõeliselt hästi, kui kõigil meie inimestel läheb hästi. Me peame kokku hoidma, tunnema veel rohkem on kodukandi ühtekuuluvust ning ühiselt viima ellu muutusi, mis teevad meie keskkonna paremaks meile ja meie lastele. Soovin edu, tahet ja õnne sünnipäevaks teile, Eesti Vabariigi kodanikele ning Kiili valla elanikele, sest teie oletegi vaba Eesti.

VALERI KUKK
KIILI VALLAVANEM



Vallavanem 24. veebruaril Kiili rahvamajas kõnet pidamas. Marko Tooming

Gümnaasiumiosa olevikust ja tulevikust

- Kuna üleriigiline meedia on viimasel ajal täis erinevaid artikleid haridus- ja teadusministeeriumi (HTM) poolt algatatud gümnaasiumivõrgu korrastamise, reformimise, muutmise jne kohta – ükskõik, kuidas seda ka ei nimetata – on lapsevanemad kindlasti huvitatud, milline võiks olla selles suures pildis Kiili gümnaasiumi tulevik ja saatus. Alustuseks natuke infot ja mõned faktid.

Teatavasti eraldab üldhariduskoolide õpetajate palgaraha kohalikele omavalitsustele riik. Seda ei nimetata ametlikult palgarahaks, vaid haridustoetuseks, mis viitab justkui sellele, et riik ainult toetab ja tegelikult on õpetajate palk kohalike omavalitsuste mure. Omavalitsused loomulikult sellise vaatenurgaga päris nõus ei ole, sest sisuliselt on tegu vastutuse enda pealt ära lükkamisega, mitte ainult terminoloogilise teemaga.

Kiili vallale ette nähtud haridustoetusega on lisaks probleem, et ühe õpilase kohta arvestatuna on see terves riigis konkurentsituat kõige väiksem, ehk siis me peame olema kõige efektiivsemad ja üritama toime tulla kõige väiksema rahaga. Näiteks kui Kiili vald saab õpilase kohta riigilt 1088 eurot, siis Saku vald 1165, Haapsalu 1290, Otepää vald 1380 jne. Ühesõnaga, isegi kui me ei räägi päris maapiirkondadest ja väikesaartest, kus hinnaerinevus on meiega võrreldes loogiline ja arusaadav, on võrdlus ikkagi kõvasti meie kahjuks.

Põhjus on selles, et riik arvestab raha eraldamisel eelmise õppeaasta õpilaste arvuga ja õpilaste arvu kasvust tulenevat vahet erinevalt varasemast enam ei kompenseerita. Praktikas tähendab see õppeaasta esimese nelja kuu jaoks olukorda, kus koolis on ca 40-50 õpilast rohkem kui kevadel (vähemalt kaks klassikomplekti), aga palgaraha ei ole rohkem. Jutt käib ca 20-25 000 saamata eurost.

Rahastamisreeglid muutuvad

Asja teine pool on see, et alates 2013. aastast on üldhariduskoolide rahastamise reeglid muudetud nii viisi, et põhikooli-õpetajatele (1.-9. klass) ja gümnaasiumiõpetajatele (10.-12. klass) mõeldud palgaraha tuleb lahus hoida ja selle kulutamise kohta ka eraldi aru anda. Meie jaoks tähendab see täna, et



põhikooliosa elaks justkui väga priskelt, sest õpilasi on palju ja isegi eelnimetatud vabariigi väiksem suhterandis toob vajalikul määral palgaraha sisse, samas kui gümnaasiumiosa tunnide läbiviimise jaoks on ressursi väikese õpilaste arvu tõttu oluliselt puudu ja vald peab ise vahe kinni maksma.

Sellise riigipoolse rahastamispoliitika otsene mõte on sundida omavalitsusi liiga väikesi gümnaasiumiosasid sulgema. Üldise poliitikana võib see isegi olla täiesti õige, eriti kui tõepoolest tekivad Võrus, Põlvas, Haapsalus, Jõhvis jne – ehk siis maakonnakeskustes – suured ja puhtad ilma põhikooliosata riigigümnaasiumid, kus on neli viisi paralleelklassi. Ühtlasi lahendatakse loodetavasti seal ka õpilaste majutus, transport jne. Viljandi riigigümnaasium on esimese sedasorti katsetus ning peaks andma teistele nii kogemuse kui ka positiivse tõuke. Kuna riik suunab protsessi nimetatud gümnaasiumite ehitamiseks ka suures mahus struktuurifondide vahendusel, siis võib ettevõtmise osutada isegi edukaks ja riigigümnaasiumid suretavad väikesed kohalikud gümnaasiumiosad konkurentsituatsioonis lihtsalt välja.

Üks oluline seadusemuudatus on riigil veel kavas – suletud gümnaasiumiastmeid enam uuesti põhikooli juures avada ei ole võimalik, gümnaasiumi saab tulevikus asutada ainult eraldi koolina, kus peab õppima vähemalt 252 õpilast.

Harjumaa on erandlik

Kogu selle loo juures on aga probleem, mille nimi on Tallinn, ja tegelikult veel suurem probleem, mille nimi on Harjumaa. Nimelt puudub HTM-il igasugune selge nägemus ja kontseptsioon, mida just viimasega peale hakata. Kuni sinnamaani välja, et Sael toimunud suurel HTMi infopäeval Harjumaa koolijuhutidele esinedes toodi reformide vajaduse põhjendamiseks mitteamakohaseid näiteid hoopis Põlvast ja mujalt. Tallinn on n-ö riik riigis ja on koostanud ise asjatundjate abiga väga korraliku ja põhjaliku koolivõrgu arengukava, mille kohta võib lausu-

da ainult kiidusõnu. Välja arvatud ühes aspektis ja see puudutab asjaolu, et lähinaabrid on tegelikult jäetud mängust välja. On üksainus lause, mille mõte on umbes selline, et gümnaasiumikohtade vajadust Tallinnas võivad mõjutada õpilased piirnevatest omavalitsustest.

Meid siin Kiili vallas huvitab arusaadavalt just see, mis kavad ja plaanid on seoses Harjumaa koolivõrguga, mida tegelikult on võimatu ja ka vale Tallinnast lahus vaadelda. Eriti puudutab see nn kuldset ringi, mis on väga erinev ülejäänud Eestist, kuna põhikooliõpilaste ja eriti algkooliõpilaste hulk on täna väga suur ja suureneb veelgi.

Praegu on meil teatavasti Kiili gümnaasiumis 1. klassis 100 last ja 12. klassis ainult 10 õpilast. Esimesse klassi tuleb sellel sügisel jälle ca 90 õpilast ja 10. klassi tuleb järjekordselt ainult 10-15 õpilast ning seda ka siis, kui väga hästi läheb. Lühidalt – gümnaasiumiosa olevik on tõepoolest nukker nii õpilaste arvu kui ka ministeeriumi kehtestatud ja eelpool kirjeldatud rahastamisreegleid silmas pidades.

Aga mida teha tulevikuga? Juba 5-7 aasta pärast on meil gümnaasiumikohta vaja kõigepealt nt 40-le, seejärel 60-le ja lõpuks 70-75-le õpilasele ning niiviisi mitu aastat järjest. Me peame arvestama ka üldist konteksti ehk Eesti keskmisest jõukamat elujärge, mis tähendab perede suuremat hariduslikku motiveeritust, st lõppkokkuvõttes tulevikus oluliselt rohkem kui 50% õpilaste suundumust gümnaasiumile ja kõrgkoolile.

Tallinn ei ole sellise väljastpoolt tulevate gümnaasistide hulga oma koolivõrgu arengukavas arvestanud ja Kiili valla õpilased pole teatavasti ainsad. Naabervallad ka ei saa aidata, kuna Saku ja Rae on tolle tulevikuperioodil ise hädas enda õpilaste gümnaasiumi ära mahutamise, keda on sadades. Lisaks puudub naabrite juurde normaalne ligipääs, st see on võimalik ühistranspordiga ainult läbi Tallinna. Seega on meil situatsioon, kus täna ei ole võimalik gümnaasiumiosa sul-

geda isegi siis, kui seal üldse õpilasi poleks, sest vastasel juhul on tulevikus suur probleem, millele puudub realistlik lahendus.

Gümnaasiumiosa jääb

Oleme püüdnud uurida nii HTM-ist kui ka Harju maavalitsusest, et kas on äkki plaanis rajada ka Harjumaaale riigigümnaasium, ainukese loogilise asukohaga Tallinna kesklinnas, kuna sinna viivad igalt poolt nii teed kui ka ühistransport. Lisaks on meie valla õpilased traditsiooniliselt Tallinnas gümnaasiumis käinud, ka täna õpib neid erinevates Tallinna koolides kokku ca 70, mida on tegelikult rohkem kui Kiili kooli gümnaasiumiosas.

Paraku ei ole hetkel mitte kusaigilt otsast näha, et Harjumaa riigigümnaasium kesklinna mingis nähtavas perspektiivis tuleks, selle asemel on käidud välja küllalt ebarealistlik, idee tasandil mõte, et selliseid gümnaasiume võiks olla kaks – üks Lääne-Harjumaa jaoks Pääsküla kandis ja teine Ida-Harjumaa jaoks kusagil Lasnamäel. Ilmselt johtuvalt kaalutlusest, et äkki saab sealt soodsalt kätte mõne olemasoleva pooltühja koolihoone.

Kõrgemaliseskivatele otsustajatele tahaks siiski meelde tuletada lihtsat tõsiasja, et lähituleb eeskätt teenuse tarbijast ja ligipääsuvõimalustest, mis kehtib mitte ainult nt kaubanduskeskuse, vaid ka kooli puhul. Pääsküla või Lasnamäe ei ole kindlasti sobilik variant ei Saku, Kiili ega Rae valla jaoks, kus kokku elab ligi 29 tuhat inimest ehk umbes sama palju kui on elanikke ühes keskmises Eesti maakonnas, nagu nt Võru, Valga, Saare või Jõgeva.

Lõpetuseks – vastavalt seadusele on märtsikuu see hetk, kui kohalik omavalitsus peaks avalikult välja ütlemata, et me kas avame sügisel 10. klassi või ei ava, nõutud on viis kuud ette teatamist. Kõike eelnevat silmas pidades on ainuke võimalik vastus, et avame küll ja gümnaasium jätkab igal juhul, sest muud võimalust lihtsalt pole.

Loomulikult oleks parem, kui riigipoolne rahastamispoliitika arvestaks rohkem väljakuunenud reaalsust ja piirkondade eripärasid, aga Kiili valla tulu baas võimaldab õnneks nimetatud vajakajäämist mõnekümne tuhande euro abil aastas siluda.

Halb pool asjast on kahtlemata see, et täiendav rahastamine toimub igal juhul mingi muu valdkonna arvelt ning gümnaasiumisse sissesaamise lattu on ka hetkel natuke madalamal, kui tegelikult peaks olema.

AIMUR LIIVA
ARENDUSNÕUNIK

Kiili Leht

Väljaandja: Kiili vallavalitsus, Nabala tee 2A, Kiili alev, Kiili vald, Harjumaa
Toimetaja: Marko Tooming | E-mail: marko@harjuelu.ee | Telefon: 679 0271
Reklaam ja kuulutused: marko@harjuelu.ee

Lehetoimetusel on õigus kaastööd nende selguse mõttes toimetada ja lühendada. Kaastööd ei tagastata ega retsenseerita. Toimetaja ega väljaandja ei vastuta kaastööde autorite või allikate esitatud seisukohtade õigsuse ja arvamuste eest.

KIRJUTA ARVAMUS VÕI KOMMENTAAR

• Märkad oma koduvallas midagi, mis silma riivab või rõõmu teeb; tahad midagi välja öelda, mis hingel on, kedagi kiita või laita; arvad teadvat, mida saaks paremini teha kui seni ja tahad oma arvamust kõigi Kiili valla elanikega jagada. Kirjuta oma arvamust või kommentaari aadressile marko@harjuelu.ee ja see võib leida tee Kiili Lehe arvamusteküljele.

Merili Võsa – valla uus lastekaitse spetsialist

- Merili on pärit Jõgevalt ning varem Jõgevamaa lastekaitse spetsialistina töötanud. Pealinna lähedale Kiili valda tõi noore naise soov tegelda suuremas kohas uute probleemide ja inimestega.

Lastekaitse spetsialist Merili Võsa

- 24-aastane, pärit Jõgevalt.
- Elab Tallinnas, hobiks fotograafia.
- Haridus: sotsiaalteaduse magistrikraad sotsiaaltöös.
- Kontakt: telefon 679 0246, e-mail merili.vosa@kiilivald.ee.



“Eelmises kohas, kus töötasin, elas 1400 inimest, siin umbes 5000,” ütleb Merili. “Tundsin, et jään ühe koha peale, ei arene enam edasi.”

See polnud siiski seiklushimu, mis ta Kiili valda tõi, vaid tõsine soov tegelda senisest mitmekesisemate juhtumite ja probleemidega.

“Eks aeg näitab täpsemalt, mis siin on teistmoodi, aga juba praegu on näha, et on nii mõndagi erinevat,” lausub kaks nädalat vallas töötanud Merili.

Lapsed ikka lapsed

Kuigi 24-aastane lastekaitse spetsialist ütleb, et lapsed on igal pool ühesugused, erinevad siiski nende elutingimused. “Jõgevamaa oli vaesusega palju probleeme,” ütleb ta. “Siin on probleemiks näiteks koolikohustuse mittetäitmine ning muud perekondlikud probleemid.”

Et Eestis võib elada kuni 40 000 last, kes peavad tühja kõhtu kannatama, on Merili arvates ülepakutud arv. Siiski on kindel see, et paljud perekonnad elavad praegu vaesuspiiril.

“See on hea, et viimasel ajal on sellistest lastest ja peredest meedias rohkem rääkima hakatud,” leiab noor lastekaitse spetsialist.

Kõik algab kodust

Kuid probleeme võib tekkida ka lapsega, kes on pärit näiliselt jõukast ja toredast perekonnast. Selliseid näiteid on palju. “On vanemaid, kes on ise pärit probleemsest perekonnast ja anna-

vad selle kasvatuse oma lastele edasi. On vanemaid, kellel pole oma laste jaoks aega – karjäär ja reisimine on tähtsamad,” loetleb Merili probleemide põhjuseid. “Mõni ei hooligi oma lapsest, teine jälle hoolitseb liiga palju – sealt tekivad juba teistsugused probleemid.”

Kõik saab ikka ja jälle alguse perekonnast, kus ei panda paika väärtushinnanguid ja reegleid. Kuid kui lapsel on mure ja ta vajab abi, pole see enam vaid tema perekonna mure. Iga inimene on kohustatud abi vajavast lapsest teatama. Kui võimalik, tuleks teada anda just valla lastekaitse spetsialistile.

MARKO TOOMING

Mida silmas pidada kaevetööde tegemisel

Saabumas on kevad ja kinnistu omanikel ning majavaldajatel tekib taas võimalus alustada töödega oma aias või maavaldustes.

Selliste kaevetööde käigus on aeg-ajalt vigastatud sidekaableid, mistõttu on tummaks jäänud telefonid või on kadunud telepilt. Paljud kaablid on paigaldatud kinnistutele aastakümneid tagasi ja nende kohta puudub kohalik omavalitsusel ja maaomanikel täpne informatsioon.

Kaablite vigastuste vältimiseks soovitan uurida enne töödega alustamist, kas ja kus paiknevad kinnistul Elioni maa-alused kaablid. Kui selgub, et kinnistul leidub sidekaableid ning maaomanik soovib nende asukohta teada saada, siis tuleb kohale kutsuda Elioni järelevalve spetsialist. Esmakordne kaablite asukohta fikseerimine on maaomanikele tasuta.

Igal kinnistu omanikul ja ettevõtjal on võimalik tutvuda sidekaabli (liinirajatise) kaitse-

vööndis tegutsemise ja lubade taotlemise tingimustega ka Elioni kodulehel www.elion.ee, alajaotuses “Äriklendid” > “Arendajale” > “Liinirajatiste järelevalve”.

Liinirajatise kaitsevöönd ulatub maismaal 2 meetrit mõlemale poole kaablilt ning liinirajatise kaitsevööndi ulatuses on mitmed tegevused, s.h. mullatööd sügavama kui 30 cm, seadusega keelatud või lubatud ainult liinirajatise omaniku loal. Seega tuleb liinirajatiste kaitsevööndis tegutsemiseks taotleda järelevalve spetsialistilt tegutsemisluba. Seda ka juhul, kui liinirajatise asub kodutalu õuealal, sissesõiduteel või läbib erametsi, põlde ja heinamaid.

Sidekaabli vigastamise, kahjustamise ohu, varguskatse kahtluse või varguse toimumise korral palun helistada Elioni klienditeeninduse lühinumbril 165.

ARVI REINUMÄGI
ELIONI JÄRELEVALVE
SPETSIALIST

JÜRI NURME PÄLVIS KOTKARISTI

Mees, kes juhtis Eesti politseid

- Päev enne vabariigi 95. aastapäeva andis president Toomas Hendrik Ilves üle tänavused teenetemärgid. Kotkaristi IV klassi sai taastatud Eesti vabariigi esimene politseijuht, Kiili vallas elav Jüri Nurme.

Luigel elav mees on tunnustuse üle rõõmus. “Kui riigipea otsusest kuulsin, siis oli väga hea tunne. Samuti oli kutse valla vanema vastuvõtule 24. veebruaril üllatav,” räägib Nurme. Varemalt on mees saanud politsei teeneteriste. Aga Kotkarist on esimene riiklik.

Eesti politsei tähistas 1. märtsil oma taasloomise 22. sünnipäeva. Jüri Nurme on Kiili elanud paar aastat kauem. Selle aja jooksul on ta kodu-alevik Luige kuulunud algusaastail ka Saku valla koosseisu.

Eluga Luigel on ta rahul, sest paik on vaikne, naabrid kenad inimesed ning ka uusarendused väga peale ei pressi. “Meenub, et aastaid tagasi pani üks arendaja paar elumaja karkassi püsti, kuid jäid millejärele lõpuni ehitamata. On proovitud arendada ka Viljandi maantee ja Luige vahelise ala täisehitamist. Olime aga selle planeeringu vastu, sest tahame Luigel senise terve elukeskkonna säilimist,” rõhutab Nurme.

Korraldusliku algus

Praegu läheb Jüri Nurmel korraldusliku organisatsiooni 37. tööaasta. Tema praegune ametikoht on Keskkriminaalpolitsei arendusbüroo juhtivspetsialist, mis võimaldab ka kogemuste kasutamist. “Paguneid ega politseivormi ma enam ei kannan, sest olen vormistanud pensioni, mida aastad juba lubavad” räägib mees.

Nurme on lõpetanud Tallinna pedagoogilise instituudi kehalise kasvatuseserialal. Diplomi kättesaamise järel suunati noormees spordiühingu “Dünamo” vabariiklikku valitsusse. Täpsemalt Endel Meibaumi juhitud osakonda, mis tegeles ka siseministeriumi töötajate füüsilise ettevalmistusega. “Siseministeriumi süsteemis loodi just samal ajal spordiinstruktorite kohad. Olin just sõjaväest tulnud ja ei tahtnud vormikandmisest midagi kuulda,” meenutab Nurme. Aga osakonnajuht rääkis noore mehe pehme ning temast sai raudeemiilitsa osakonna leitnant.

Kurjategijate hirm

Kuid Nurmet tõmbas rohkem kriminaaljälitustöö tegemine. “Seda soodustasid ka “krimkas” töötanud asjalikud mehed ning üks hing ihkas ka natuke romantikat ja põnevust,” meenutab ta.

1990. aasta kevadel astus ametisse ENSV viimane valitsus,



Taastatud Eesti vabariigi esimene politseijuht Jüri Nurme. Erakogu

Jüri Nurme ja politseiamet

- Sündinud 12. detsembril 1952. aastal Tallinnas.
- Lõpetanud Tallinna Pedagoogilise Instituudi.
- Politseiameti peadirektor alates 31. oktoobrist 1990 kuni 28. aprillini 1992.
- Eesti korraldusliku taasloomise alus oli 20. septembril 1990 toonase ENSV Ülemnõukogu poolt vastu võetud “Politseiseadus”.
- Politseiamet loodi 20. novembril 1990 ning politsei hakkas tööle järgmise aasta 1. märtsil.

mille siseminister oli Olev Laanjärvi. Varasemalt juhatas sama mees siseministeriumi kuuendat osakonda. Laanjärve ametipärijaks sai aprillis Jüri Nurme.

“Võib öelda, et see oligi esimene struktuur, mis loodi võitluseks organiseeritud kuritegevusega. Toona tekkisid näiteks Krasnodari, Kemerovo, Permi jt grupeeringud. Olid nn. sõrmkübaramängud, rahanukud, hamburgeri- ja šašlökikioskite maksumised ja põletamised,” meenutab Nurme. Kuritegelike gruppide elu püüti teha nii eba-meeldivaks, kui vähegi võimalik.

31. oktoobril 1990 määrati aga mees valitsuse korraldusega politseiameti peadirektori ametisse. Samal ajal määrati kohtadele ka kõikide maakondade politseiprefektid.

Politseiamet – Pikk 19

Algas politsei taasloomise ettevalmistamine. “Teadsime, et meil on kuskil viis kuud aega

sedade ette valmistada. Tekkis olukord, kus miilitsastruktuure juhtisid politseiprefektid. Kõike kirjapandut, kavandatut ja funktsioonide üleseid vaidlusi oli omajagu palju,” ütleb Nurme. “Kõik ei sujunud loodetud kiirusega, logistilised probleemid tekitasid pingeid. Kui politsei alustab 1. märtsil, siis millise vormis? 1991. aasta jaanipäevaks saime enam-vähem kogu politsei koosseisu vormi. Autod värviti üle valge-sinisteks.”

Politseiametile saadi oma maja veidi hiljem, kuna ameti peamajas Pagari tänaval töötas toona veel ENSV Riiklik Julgeolekukomitee.

Aprillis 1992 asendas Nurmet politseijuhi kohal Igor Amann. “Võib öelda, et minu aeg sai lihtsalt otsa. Koos uue valitsuse ja siseministri tulekuga sai Igorist politseijuht,” ütleb Nurme. Ise jätkas ta tööd politsei peainspektorina.

ALLAR VIIVIK

Meie valda sündisid:

- 07. märtsil Robin Hiob, palju õnne, Maaja Kundla ja Jaanis Hiob!

Sünnipäevad aprillis

86 Laine Ramjalg	17.04
86 Miralda-Leontine Ringvelt	28.04
85 Irina Kuzmina	18.04
84 Endla Kaljuste	04.04
83 Erna Mäe	10.04
80 Elvi Leimets	27.04
79 Edna Kipus	18.04
78 Endel Lumi	01.04
78 Aasa Pors	29.04
77 Lilia Gering	07.04
77 Tõnu Taim	15.04
77 Ene Mäsak	17.04
76 Tõnu Valdre	12.04
76 Mare Ots	24.04
75 Ella Pärn	23.04
70 Salme Väljataga	15.04
70 Vaili Karendi	22.04
70 Ants Peret	23.04
65 Maie Saar	03.04
65 Helju Toom	04.04

Naastrehve võib kasutada aprilli lõpuni

Autojuhid võivad naastrehve kasutada aprilli lõpuni, kuna talviste ilmaolude jätkumise tõttu on talverehvide kasutamine õigustatud.

Maanteeameti nõunik Villu Vane ütles, et naastrehvide kasutuseaja pikendamiseks ei ole tarvis eraldi otsust vastu võtta, kuna õue vaadates on kõigil niigi selge, et olud on talvised.

Vane sõnul jääb rehvi vahetamise otsus iga sõidukijuhi enda teha. Sõidukijuht peaks arvestama ka sellega, kus ta oma autoga sõidab. Kui linnade ja teiste suuremate asulate tänavad võivad juba praegu olla kui-va asfaldiga ja jäävad, siis maapiirkondades on veel piisavalt lunde ja jääga kaetud teid.

Eestis on talverehvidega sõitmine kohustuslik 1. detsembrist 1. märtsini. Naastudeta talverehvide ehk lamellrehvidega võib Eestis sõita aastaringelt.

Talverehvide kasutamine on seaduses sätestatud ajavahemikul kohustuslik kuni üheksa istekohaga sõiduautodel, kuni 3,5-tonnise registrimassiga veoautodel ja 0,75-3,5-tonnise registrimassiga haagistel.

Talverehve valides tuleb silmas pidada, et rehvimustri jääksügavus oleks vähemalt kolm millimeetrit. KL

NB! Üleminek suveajale: 30. märtsi ööl vastu 31. märtsi läheme üle suveajale. Kellaosutid tuleb tunni võrra edasi keerata.



Valla vaatamisväärsused viiakse kaardile

- Kiili vald on vaatamisväärsuste poolest rikas, kuid paraku on paljud muistised unustuse hõlma vajunud. On viimane aeg valla vaatamisväärsused üles otsida, need korrastada ning kõige tähtsam – kaardistada.

Nii kogunes rühm asjahuvilisi 4. märtsi õhtul Nabala vennastekoguduse palvemajja, et asjaga algust teha. Kohaletunute hulgas olid nii kogukonna vaatamisväärsustega kursis olevad inimesed kui ka need, kes valla muististest midagi ei teadnud. Viimastele sai koosviibimise põnev ja hariv ajalooloeng.

Suur Eestimaa nimistu

Harjumaalase Olev Raidi huvialaks on maakaardid. Läbi oma abikaasa, kelle erialaks on pärandkultuur, jõudis Olev Raid taanlasest ajaloolase Paul Johanseni Taani hindamisraamatut käsitleva raamatuni. Taani hindamisraamatu üks osa on Suur Eestimaa nimistu, mis on koostatud aastatel 1219-1220 Eestis ringi liikunud ja rahvast ristunud munkade poolt. Selles on kirjas 500 külanime Harju- ja Virumaalt, millest paljud on tänapäevalgi kasutusel. Nii on näiteks Nabala küla nimi, kirja-pildilt küll veidi erinev, kuid siiski selgelt äratuntav, aastal 1219 olnud Napalæ.

Kiili külad on asulakohtadena olnud olemas pea kaheksasada aastat, see on üsna väärikas vanus.

Nabala karstiaala

MTÜ Tuhala Looduskeskuse eestvedaja Ants Talioja sõnul on Nabala karstiaala huvitav just selle poolest, et seal on säilinud maa-aluste jõgede võrgustik. Lisaks sellele on karstiaala haruldaste taimede ja loomastiku poolest hindamatu väärtusega. "Nabala karstiaala kasvab 34 liiki haruldasi taimi, 22 liiki orhideid," teab Talioja rääkida.

Tema sõnul on Kiili vallas asuva Paekna küla kant vana asulakohana muististe poolest rikas ning peaaegu uurimata on Paeknast lõuna poole jäävad

Aimur Liiva Arendusnõunik

On tore, et vallas on selliseid aktiivseid inimesi ja kõik ei olegi pensionieas. Kohale on tulnud ka nooremaid inimesi, kellele ajalugu ja pärandkultuur huvi pakub. Mulle isiklikult pakub kõige rohkem huvi see, et meie teed on juba väga ammu olemas olnud. Mälestused plaanitakse kokku koguda ning välja anda raamat, kuid selge on see, et vallavalitsus seda saajaprotsendiliselt enda kanda võtta ei saa. Kui tegusad MTÜd projektitoetusi saavad, siis leiab vald ka oma panuse sinna juurde.

alad. Nabala karstiaala ei pääse igal ajal ligi, veetase on nii kõrge, et ulatub maapinnast mõõdetuna 0,3-1,7 meetrini, alla selle ei lange Nabalas veetase kunagi.

Huvitav Silmaallikas

Kiili valla Metsanurga küla elanik Tanel Ots räägib, et Jüri ja Hageri kihelkonna piiril on mäe peal üks huvitav koht – Silmaallikas. Kunagi tehti seal maaparandustöid ja töömehed olid hirmsasti hädas, sest nad ei saanud ühte kohta kuidagi kuivaks. Kohalikud käisid maaparandusmehi keelamas, et seal ei tohi kaevata, sest tegemist on püha kohaga.

All orus voolab kraav ja mööda kraavikallast liikudes on näha, et kraavil on üks haru, mis läheb mäest üles. Kraavid on teadupärast madalates kohtades, kuid üks kraav ronib lihtsalt mägile. Mäeharjal on kogu aeg voolav vesi. Allikas ja selle miljöö on hävitatud, kaunis põlispuude salu on välja juuritud. Allika väljavoolamise koht on tehnilisse kraavi viidud, kuid allikas elab. Ka talvel pakasega on seal voolav vesi.

Kiili vald on pärandkultuuri poolest rikas vald. Vabatahtlikud alustavad peagi muististe korrastamist. Kaardile kantud vaatamisväärsused meelitavad loodetavasti rohkelt uudistajaid kohale.

STYNA EERMA



Kiili valla ajaloo- ja pärandkultuurihuvilised alustavad vaatamisväärsuste kaardistamist. Styna Eerma

Ehitusliku saematerjali müük
ettetellimisel, saadaval kõik
standardsed ja mittestandardised
ristlõiked. Pakume ka lintsae
teenust statsionaarsel
lintsaeraamil.

EOT GRUPP OÜ
Kiili vald, Paekna küla
Tel 5373 5300
eot.grupp@gmail.com

Holdes Finants OÜ
**RAAMATUPIDAMIS-
TEENUSED**
5624 3986
holdesfinants@gmail.com



Uus ventilatsioon on võimsa tõmbega. Centest OÜ töömees näitab parempoolsel pildil kotti, kuhu süsteem tolmu kogub. Ka kõige peenema tolmu püüab uus ventilatsioon kinni. 3x Marko Tooming

MOBIILI TULEB NÜÜD KINDLALT TASKUS HOIDA

Töö õppimine muutub tolmuwabaks

- Kui teed toas tööd, siis tekib ka tolmu. Kui tööd teeb väikeses ruumis korraka kümme-konk poissi, siis tekib tolmu juba päris palju. Seetõttu paigaldatakse Kiili kooli poiste tööõpetuse klassi kaasegne ventilatsioonisüsteem.

"See on nii võimas, et tõmbab ka mobiili laua pealt sisse," ütleb ventilatsiooni paigaldav Centest OÜ töömees, kui ajakirjanik uue süsteemi kohta küsib. Et siis lausa tormimasin? Seda mitte, kuid mobiili ei tasu siiski laokile jätta.

Aga uut ventilatsiooni on hädasti vaja. "Kui ringi vaadata, siis tolmu siin klassis on ikka meeletu," ütleb poiste tööõpetuse õpetaja Peter Pihl. "Seda sisse hingata pole kellelegi hea, ei poistele ega mulle."

Kui ollakse tööhoos, ei pane keegi midagi tähele. Müra ja tolmu on ju töötegemise lahutamatu osa. Aga kui pärast klassi tulla, märkab tolmu küll. "Isegi kui me tunnis puidutööd ei tee, on pärast ringi liikudes põrand paksult puidutolmu täis," kirjeldab õpetaja Pihl. "Seda on lihtsalt õhus, laes ja seinte peal nii palju."

Püüab peenikest

Tolmukoguja on ka praegu tööõpetuse klassiruumis olemas. Ei näe see masin üldse vana ja väsinud välja. Aga üks puudus sellel siiski on.

"See kogub tolmu küll kokku, aga peenikest tolmu kinni ei pea, puhub selle koos õhuga klassiruumi tagasi," selgitab Pihl. "Näiteks kui lihvida puitu masinaga, siis on kogu ruum hetkega paksult tolmu täis."



Kiili kooli poisid on juba valmistanud kümme väikeautosid, mis ei kasuta edasilikumiseks ei elektri ega fossiilkütuse abi. Edasi saadetakse need ülevabariigilisele võistlusele. Pildil õpetaja Peter Pihl ja üks autodest.

Nii jätkata ei saa. Kui ventilatsiooni projektil Keskkonnainvesteeringute Keskusest raha saadi, läks ehitamiseks. Odav lõbu see ei ole, tunnistavad ka ventilatsiooni paigaldavad töömehed. "Umbes 20 000 eurot koos paigaldusega," ütlevad nad.

Nende sõnul on Kiili gümnaasium kolmas kool Harjumaal, kus tööõpetuse klassi taoline võimas tolmu kogumissüsteem paigaldatakse. Selline peaks olema aga kõikjal, leiavad töömehed. On ohutum poistel tööd teha.

Tolm pole ohtlik vaid inimese hingamisteedele. Puidutolmu on see, mis väga kergelt süttib. Seetõttu ei saa praegu klassis ka enamikku metallitöödest proovida – juhulikust sädemest võib tõusta kohe leek.



Tulevikuautod saadi liikuma

- Kiili gümnaasiumi poisid ehitavad teist aastat Stokkeri meistrivõistluste jaoks autot, võistlust korraldatakse 5.-9. klassi õpilastele.
- Sel aastal on teemaks "Ehita tulevikuauto!", mis tähendab, et sõiduk ei tohi edasi liikuda fossiilsete kütuste ega elektri abil. Mismoodi auto liikuma saadakse ja milline see välja näeb, on noorte meistrimeeste enda otsustada.
- Peter Pihli sõnul on autode mootorid sel aastal enamjaolt üleskeeratavad. Käiku on läinud mõõdulindid, kuid kasutatud on ka õhupalle.
- Õpetaja ütleb, et lõpptulemusest ja kohast tähtsam on see, mida töö käigus õpitakse.

Uus ventilatsioon pandi Centest OÜ töömeeste poolt üles koolivaheaja nädalal. Keskkonnainvesteeringute Keskus rahastas projekti 90% ulatuses, ülejäänud raha lisa Kiili vald.

Käsi liikuma

Tööd ja töötegemist klassis jagub, ventilatsiooni ei paigaldatud ilusa metalse läike pärast. Õpetaja Pihli sõnul on kõige innukamad meistrimehed neljanda klassi poisid, kes on nõus lausa kojuminekut edasi lükkama, kui vaid midagi veel teha saaks. "Ega tööõpetuse tunni eesmärk polegi, et poisid kohe alguses midagi valmis peaksid saama, aga laste jaoks on just see peamine," ütleb ta. "Alguses on oluline, et nad õpiksid oma kätt kontrollima."

Tehnoloogilised uuendused

ja värsked imevidinad ei muuda me elu ja harjumusi enam mitte aastakümnetega, vaid märksa kiiremini. Muutuvad ka füüsilise töö vahendid ja eesmärk. Tööõpetuse tunnis aga õpetatakse ikka poisse oma kätega midagi tegema.

"Et suudaks ka muud teha, kui puuetundlikul ekraanil oma sõrmi liigutada," sõnastab Peter Pihl.

Kuid muutused ei puuduta vaid lapsi ja noori. Kui võtta tänavalt sada inimest ja küsida, millal viimati hõõvliit käes hoidsid, siis ehk üks ütleb, et viimase poole aasta jooksul, arvab õpetaja. "Ja kui küsida, millal viimati naela seinä löid, siis enamus ütleb nähtavasti, et pigem kasutasin akutrelli," lisab ta.

MARKO TOOMING

Selgusid Kiili valla tublimad laululapsed

- 9. märtsil toimus 13. korda Kiili valla laste lauluvõistlus "Päikeseratas".

Konkursil osales 52 lauljat kuues vanusegrupis. Lauljaid hindas kolmeliikmeline žürii koosseisus Heli Sepp, Sille Apri ning Mikk Dede. Žürii kiitis kõiki lauljaid ning kinnitas, et kõik lapsed, kes lavale astusid, olid väärt võitja tiitlit. Siiski tuli žüriil selgitada välja iga vanusegrupi kolm parimat ning neist kaks, kes esindavad Kiili valda Harjumaa Laululapse konkurssil.

Pisemate, 3-4-aastaste vanusegrupi 3. koha teenis Tiina Vaalma õpilane Marie Mäe, 2. koha sai Triin Jaago õpilane Gerda Liisi Villemis ning esikoht läks Merike Nurk'i õpilasele Brita Männilaanele. "Muheda lauluselli" eripremia läks Ralf Martin Lehtsaarele, kes oli kogu võistluse noorim laulja. Ralf Martin saab märtsi lõpus 3-aastaseks.

5-6-aastaste 3. koha sai Elin Taim, 2. koha Säsil Inno ning vanusegrupi võitjaks osutus Mirjam Olesk. Kõik lauljad on Triin Jaago õpilased.

7-9-aastaste vanusegrupi 3. koha diplomi sai Keiti Timusk, 2. koha teenis Sirje Kulluse õpilane Tuuli Loho. Selles vanusegrupis anti välja kaks esikohata, mille teenisid Liina Saare õpilased Keith Lysandra Luigas ning Hannah Rosenfeld.

Lisaks anti välja kaks eripremiat Veljo Kappile ning Mart Saluste.

10-12-aastaste grupist otsustas žürii anda välja kaks 3. kohta, mille teenisid Liina Saare õpilased Mark Erik Tõlpt ning



Kerth Aun. Kadi Kroon-Laur

Sandra Koiduste. 2. koha sai Liina Saare õpilane Liisa Lekko ning esikoha Sille Rohi õpilane Tobias Erik Liiva. "Lahedate kuttide" eripremia läks Lauri Luupile.

13-15-aastastest oli laulmas Sirje Kulluse õpilane Helen Utšenikov, kes teenis 2. koha.

16-aastaste ja vanemate grupis anti taas välja kaks 3. kohta – Regina Tammistele ning Anni

Tahkile. 2. koha teenis Kerth Aun ning vanusegrupi võitjaks osutus Maarja Hannus. Eripremia eestikeelse laulu eest anti Angeelika Martseppale.

Lauljaid saatis neljaliikmeline ansambel koosseisus Markus Lattikas, Tõnis Kivisild, Mihkel Pilt ning Kaarlo Nõmmsalu.

Harjumaa Laululapse konkursile lähevad valda esindama Brita Männilaan, Gerda Liisi Vil-

lems, Mirjam Olesk, Säsil Inno, Hannah Rosenfeld, Keith Lysandra Luigas, Tobias Erik Liiva, Liisa Lekko, Helen Utšenikov, Maarja Hannus ning Kerth Aun. Harjumaa Laululapse konkurss toimub 26. ja 27. aprillil Kiili rahvamajas.

Palju õnne kõigile võitjatele ja kohtumiseni järgmisel "Päikeserattal"!

KADI KROON-LAUR

Kooslaulmine Sakus

- Juba mõnda aega oli meile teada, et tähistame naistepäeva koos Saku eakate lauljatega. Tegime selleks ka ettevalmistusi.

Kordasime õpitud laule, mida koos laulda ja lihvisime neid, mida neile esitada. Kohtumisele oli võimalus meil minna oma uutes ühtmoodi pluusides. Siinkohal lauljate suured tänud Kiili rahvamaja juhtidele, kes meile seda võimaldasid.

Kooslaulmine toimus Saku pensionäride päevakeskuses, kaunites ja kodustes ruumides, kus nad ise iga päev koos käivad. Vastuvõtt oli ülimalt sõbralik, kaetud kohvilaudade ääres. Naeru ja naljatlemist jätkus kogu koosviibimise ajaks.

Kõigepealt taheti meie laule kuulda. Laulud "Meie laul", "Naerata", "Talveromantika" ja veel paljud teised meeldisid meie vastuvõtjatele väga. Hästi kõlasid ka Saku naiste laulud ja siis läks kooslaulmiseks lahti. Ühiseid laulude saatel läks aeg kiiresti.

Saku naiste lauluansambel kannab nime Vilistlased, sellepärast, et nad on kokku tulnud paljudest endistest kooridest või ansamblist. Kooslaulmise lõpuks lilled vastuvõtjatele ja tänusõnad meie õpetajatele Nele Vendlile ja Rein Talile. Kooslaulmine lõppes ühislauluga "Ja meil on rõõm südames..." ning kutsega kooslaulmisele Kiili.

TIIU VILJAK
ANSAMBLI "ELURÕÖM" LAULJA



Punaste pluusidega on Kiili rahvamaja ansambel Elurõõm ja teisel pildil Saku eakad lauljad. 2x Maire Pikk

AJALUGU

Kiili valla tekke lugu

Algus üleelmises lehes

KOIDULA AMEERIKAS

Kuuekümnendate aastate lõpus liideti sinna veel juurde väiksemad kolhoosid Nabalast, "Külvaja" ja "Teras".

Rahva Võidu kolhoos jagunes veel kuueks territoriaalseks brigaadiks ja kõnekeeles oligi elanike aadress nii, et näiteks Rahva Võidu III brigadi mees. Külade ja talude nimesid enam peaaegu ei kasutatud. Huvitaval kombel kasvas territooriumite määratlemine brigadi numbrite järgi kohaliku kõnekeelde väga tugevasti sisse. I brigaad oli Vaela ja Saire küla piirkond, II brigaad oli Mõisaküla piirkond, III brigaad oli Lehtse küla piirkond, IV brigaad oli Sausti piirkond, V brigaad oli endise Külvaja piirkond ja VI brigaad oli endise Teras piirkond.

Mille järgi kunagi said talud ja väikesed saunakohad omale nime, ei oska tänapäeval keegi öelda. Võime ainult oletada mingisuguseid seoseid asukoha või olukorra. Esimest korda leidsime Kiili nimelise vabadikukoha Suure-Sausti mõisa Veneküla 1782. a. revisjoni kirjandest (Kyli Jurri, hiljem Kili

Jurri ja Kili Tonnis, vabadiku koht nr 36). See asus risttee nurgas, kahe mõisa piiril (kiilul). Ka hilisem suur Kiili kõrts ja Kiili poe- ja veskitalu asusid samas kohas – talu numbriga 36.

Sausti mõisal oli Kiili kõrts, Eesti Vabariigi ajal olid Kiili kauplus ja Kiili püüviveski. Nõukogude aja algul unustati Kiili nimetus üpris ära. 1977. aastast võeti Kiili ametlikult ENSV ÜN seadlusega nr.11 kohanimena kasutusele ja Vene küla kustutati kohanimede registrist. Alates 1993. aastast on Eesti Vabariigi Kiili vald.

Tulevikus on võib olla Tallinna linnas Kiili nimeline linnaosa.

Lõplikku selgust, kas vabadikukoha nimetus "Kiili" tuli sõnast kiil-kiulu (tee ja piirivahele kiilul) või sõnast kiil-kiili (lähedal oli Harjova oja, kas seal oli palju kiile), pole tänaseni.

Kohanime "Kiili" käänamine on tänapäeval muutunud. Kohalikud vanemad inimesed on alati väänanud, et "lähem Kiilile, elan Kiilil" jne.

Noorem põlvkond läheb Kiili ja elab Kiilis. Lõpp



REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Keraamikakursuse näitus

Veebruari lõpus alustas Kiili rahvamajas keraamikakursus Kersti Kõrsmaa juhendamisel. Kokku võttis kursusest osa 28 keraamikahuvilist ning valikut valminud töödest on võimalik näha 5.-11. aprillini Kiili raamatukogus.

Keraamikakursuse toimumist toetas kohaliku omaalgatuse programm.

KADI KROON-LAUR

Kiili rahvamajas 13. aprillil kell 17.00

"Pildikesi kolhoosielust"

Orissaare kultuurimaja näiteringilt.

**Lõbus külajant
lauludega!
Lavastaja
Ellen Teemus,
kujundus
Reine Väli.**



**Tükk pärjatud
parima lavastuse
tiitliga
külateatrite
festivalil 2012!**

**Pilet 5.00/3.00
eurot, info
tel 5349 4683.**



10 tantsu Eesti meistrid selgusid Kiili spordihallis

● 16. märtsil toimusid Kiili spordihallis Eesti meistrivõistlused 10 tantsus. Esimaksordelt Eestis toimusid 10 tantsu meistrivõistlused ka laste ja noorte vanusegrupile.

Täiskasvanute vanusegrupi tulid meistriteks Konstantin Gorodilov ja Dominika Bergmanova tantsukoolist Kreedo Dance.

Täiskasvanute klassi teise koha saavutasid tantsukool Mustang tantsijad Andres Liiv ja Kristin Vaha, pronksmedali võitsid tantsukool Laguun tantsijad Giorgio Iori ja Rutt Metusala.

Vanuseklassis Noored 2 said esikoha tantsukool Laguun tantsijad Giorgio Iori ja Rutt Metusala, teiseks tantsisid end Sander Häkkinen ja Jeva Scarlet, kolmanda koha saavutasid Vladislav Rõbatšenko ja Marina Tülp, mõlemad paarid tantsukoolist Kreedo Dance.

Noored 1 vanuseklassis saavutasid kuldmedalid tantsukool Kreedo Dance esindajad Nikolai Solujazikov ja Jelizaveta Semjonova. Teise koha saavutas tantsuklubi Flex paar Kaspar Karumaa ja Nele-Natly Metsis, kolmas koht kuulus Revalia tantsukooli ja Tantsumeka ühispaarile Kaspar Mätas ja Kadri Hebo Kukumägi.

Juunior 2 vanuseklassis olid parimad Jarek Toiger ja Reelika Traks tantsuklubist Flex. Teine

koht läks tantsukool Laguun paarile Kaspar Kolk ja Sofia Savenko, kolmanda koha sai tantsukool Kreedo Dance paar Robin Alexander Veskus ja Anita Sõtshugova.

Juunior 1 klassi parimad olid Kaspar Kaldaru ja Silvia Susanne Barjabin tantsuklubist Leevi. Teise koha saavutas tantsukool Kreedo Dance paar Jakov Kostjanko ja Eva Kolektor ning kolmas koht kuulus tantsuklubi Flex paarile Olle Viltok ja Kendra Metsis.

Seniorite vanuseklassis saavutasid esikoha Revalia tantsukooli esindajad Väino Miil ja Lilian Kadaja-Saarepuu. Teise koha saavutas tantsukool Esperanza paar Oleg Sadõrev ja Tatjana Krõlova, kolmas koht kuulus tantsuklubi Ritmo paarile

rile Kulno Kabral ja Monika Kabral.

Esmakordselt Eestis toimunud laste vanusegrupi 10 tantsu võistlustel saavutas esikoha tantsukool Kreedo Dance paar Ruudi Veidemann ja Elika Zõhova.

Hõbemedalid said omale Leho Holm ja Marleen Lutter tantsuklubist Leevi ja pronksmedalid kuulusid samuti tantsuklubi Leevi paarile Mihkel Jantson Sarah Sofie Barjabin.

Kokku osales võistlusel ligi 200 tantsupaari seitsmes erinevas vanuseklassis.

Võistlejaid hindasid kohtunikud Itaaliast, Soomest, Slovakiast, Portugalist, Valgevenest ja Venemaalt.

**OVE PURJE
EESTI TANTSUSPORDI LIIT**



Esmakordselt toimusid Eesti meistrivõistlused ka laste vanusegrupile. Styna Eerma

SPORDIÜDISED

Kiili vallarahva VI sportmängud

Kiili vallarahva sportmängudel peeti 2. ja 3. ala. Sõudeergomeetri tõmbamise teatevõistluse, mis peeti 24. veebruaril Kiili gümnaasiumi fuajees, võitis jällegi Kangru aleviku võistkond koosseisus Andra Rannik, Katrin Laikre, Enar Leht, Urmo Ilves ja Timo Runge, ajaga 08.34,10.

Kõva lahingu andis neile F-Teami võistkond, kes kaotas vaid 3 sekundiga, aeg 08.37,60, koosseisus Pii Ossip, Öne-Ly Tammsaar, Indrek Perv, Margus Parts ja Mikk Rannik. 3. kohale tõmbas end ajaga 08.56,40 Kiili I võistkond koosseisus Mari-Liis Iljin, Olga Kivisalu, Jüri Käer, Tanel Kosemaa ja Janar Jürisoo. Järgnesid Luige-Sausti, Kiili 2, Nabala-Paekna ja Kiili gümnaasium.

Lumeraja sõidus bagidega, mis toimus 24. veebruaril Paekna bagirajal, maitses võidurõõmu Kangru aleviku võistkond koosseisus Angeelika Anus, Peep Kurm ja Viljar Ventse, ajaga 10.21,1. Kohalikud ehk Nabala-Paekna võistkond seekord 2. koha, ajaga 10.26,6, koosseisus Olga Vinokurova (naiste parim aeg), Marek Säärekanno ja Peeter Soosaar. 3. koht eelmise aasta võitja Kiili I võistkond koosseisus Rita Paas, Ole Loigu ja Jüri Käer, ajaga 10.34,0. Järgnesid Kiili 2, Luige-Sausti ja F-Team. Meeste parima aja sõitis välja Ermo Eha Kiili 2 võistkonnast.

Võistkondlik paremusjärjestus peale 3. ala: 1. Kangru 29 p, 2. F-Team 24 p, 3. Kiili I 24 p, 4. Kiili 2 21 p, 5. Nabala-Paekna 20 p, 6. Sausti-Luige 11 p, 7. Kiili gümnaasium 8 p, 8. Vaela-Mõisaküla 6 p. Järgmised alad – sulgpall-lauatennis – 31. märtsil Kiili gümnaasiumi spordihallis algusega 11.00.

12. Eestimaa talimängud

1.-3. märtsil Võrus toimunud 12. Eestimaa talimängudel osalesid väga tublilt Kiili valla sportlased. 60 valla seas saavutati üldkokkuvõttes 4. koht (arvesse läks suusatamine + 4 parimat spordiala teistelt aladelt).

Kogu Eestit haaravatel mängudel osales ligi 2900 sportlast 25 linnast ja 60 vallast. Mängudel osalesid kõik 15 maakonda.

Suusatamises Haanja puhke- ja spordikeskuses saavutas Kiili 39 valla seas 17. koha. Teatesuusatamises saavutas M18 meeskond koosseisus Kerth Aun, Ken Areng ja Kert Kustavson 3x3 km distantsil 11. koha ja M40 meeskond koosseisus Einar Luup, Herkki Suurman ja Olavi Israel 3x5 km distantsil 19. koha.

Individuaalidistantside kohad: N53 3 km 10. Virve Orav; M60 5 km 13. Tiit Tatter, 16. Tõnu Aamisepp; M16 5 km 22. Raivo Maripuu; M40 10 km 23. Olavi Israel; M18 10 km 27. Kerth Aun, 31. Ken Areng, 32. Kert Kustavson; N 5 km 36. Anneli Orav; N14 2 km 39. Iris Rannik; M14 3 km 59. Karl Mell; M40 10 km 59. Einar Luup, 63. Herkki Suurman.

Kiili kabe võistkond tõestas jälle, et on tegijad. Eelmise aasta võitu kaitsta ei õnnestunud, kuid 2. koht on kõva saavutus. Seda enam, et poiste laual mängis esmakordselt sel tasemel võistlusel meie võistkonna pesamuna Jan Arro. Tubli poiss! 15 võistkonna hulgas kuulus 2. koht Kiili valla võistkonnale koosseisus Urmo Ilves, Imre Anton, Helina Rajasalu, Jan Arro ja Kärt Ilja. Palju õnne!

Jätakuvalt suudavad hästi mängida meie kaunitarid-naiskorpallurid. 12 valla naiskonna seas Parksepa toiminud turniiril kuulus meie tüdrukutele väga tubli 5. koht. Alagrupis saadi Otepää valla üle loobumise võit ja kaotati tasavägises mängus Tartu vallale 23:36, kusjuures 2 minutit enne mängu lõppu oli seis viigiline 23:23.

Kuna meil polnud vahetusmängijaid, tüdrukud väsisid ja kümnekesi mänginud Tartu saavutas oma tahtmise. Mängudes 5.-8. kohani võitsid tüdrukud lisaajal Jõgeva valda ja 5.-6. koha mängus ka Kose valda 34:29. Naiskonnas mängisid Ele-Riin Tammik, Britt Maiste, Liis Rinaldo, Riin Loo, Käitlin Saat ja Anni Mäeots. Tublid!

Esmakordselt kavatsen olnud mäesuusatamises, mis toimusid Kütiaru mäesuusatamiskeskuses, tegi oma debüüdi Kiili valla võistkond. Tulemus polnud paha: 13 valla seas väga tubli 6. koht!

Seejuures 3. kohast lahutas ainult 6 punkti! Kõige tublimad olid loomulikult meie naised: 8. Merje Volt, 9. Andra Rannik, 12. Pille Tormis-Erlich. Mehed olid samuti väga tublid: 14. Jouko Hein, 18. Raigo Kivi, 22. Siim Rannik, 26. Enn Lamp, 30. Mikk Hein, 59. Benno Johanson.

Oma suure panuse Kiili valla võistkonna punktisaaki andis ka vallavanem Valeri Kukk. Juhtide võistluses, kus osalesid ainult vallavanemad või volikogu esimehed, saavutas meie vallavanem 45 osavõtja konkurentsist igati tubli 14. koha ja tõi vallale 7. koha punktid. Tänu!

Kiili valla meeskorpallurid mängisid Võru spordikeskuses ja C-alagrupis kaotati 30:53 Kohila vallale, 26:39 Torma vallale ja 16:20 Contra koduvallale Urvasetele 16:20. Kohamängus kaotati veel ka Nõva vallale ja saavutati eelviimane ehk 15. koht. Meeskonnas mängisid Ott Põldsaar, Siim Palu, Alari Kasemaa, Milvert Vaaks, Mikk Rannik, Kaarel Loo, Allen Talviste, Eiki Madissoo.

Kiili valla lauatennise võistkond mängis Võru spordikeskuse kergejõustikumanees, koosseisus Oleg Ratijev, Jaan Sinisaar, Ülle Kraht, Kairo Parts ja Viktoria Rõbakova. 22 valla konkurentsist saavutati tubli 17. koht. Kaotati 2:5 Haljala vallale, 2:5 Paikuse vallale, võideti 5:2 Saarde valda, kaotati 3:5 Hanila vallale, võideti 5:2 Järva-Jaani valda ja kaotati 1:5 Luunja vallale. Pole paha!

Talimängude lõppseis: 1. Tartu vald 232 p, 2. Tähtvere vald 216 p, 3. Võru vald 204 p, 4. Kiili vald 200 p. Täname Kiili vallavalitsust, OÜ Arne Auto – bussid, Saku Õlletehas – Turven Treu, Kristo Kütt – autojuht, kõiki sportlasi, kes valda esindasid.

Võrkpall

Eesti meistrivõistlustel võrkpallis meeste I liigas jõudis järjekordselt finaali TTÜ/Kiili meeskond. Et poolfinaali pääseda, pidid mehed veerandfinaalis Narva vallutama.

Esimeses mängus Narvas kohaliku AS Espak Narva/SK Energia meeskonna vastu saadi sellega hakkama, võideti 3:1. Korduskohtumises Kiili spordi-

hallis Narva enam vastupanu ei osutanud ja mäng võideti kindlalt 3:0 (25:10, 25:13, 25:20).

Poolfinaalis ragistati kõvasti Liider meeskonnaga, kellega põhiturniiril mängiti 1:1. Kodusaalis Kiilis võideti esimene mäng 3:1. Korduskohtumine võõrsil aga oli nagu käimine õhukesel jääl. Mäng kaotati 2:3 (-18; -14; 23; 21, -5). Seega ei olnud ka Liider meeskond finaalikohast kaugel ja edasi oleks pääsetud juhul, kui korduskohtumises kaotatud tasavägine geim (23:25) oleks enda kasuks kallutatud.

Aga oleksid spordis ei loe ja TTÜ/Kiili on finaalis, kus mängitakse põhiturniiri võitnud EMÜ SK meeskonnaga, kellele põhiturniiril kaotati 0:2. Käes on tasumine aeg!

Credit 24 Rahvaliigas kaotas Kiili SK 2 naiskond vahegrupis 2:3 Selver Tallinn 2 naiskonnale ja langes edasise konkurentsist välja. Kiili SK I naiskond aga jätkab võistlust.

Tallinna meistrivõistlustel võrkpallis võitis TTÜ/Kiili meeskond alagrupis ka teise kohtumise, seekord oldi 3:0 parem VK Kramp M1 meeskonnast. Motroonik naiskond võitis alagrupi viimastes mängudes 3:0 Server naiskonnale ja kaotas 0:3 Sparta naiskonnale ning saavutas alagrupis 2. koha ja jätkab mängu vahegrupis. Edu neile!

Korvpall

Tallinna kossuliiga B-divisjoni play-off'is on uue hingamise saanud Kiili SK meeskond. Põhiturniiril ja vahegrupis mõne võidu saanud ja tabeli lõpus sáranud ning samuti Eestimaa talimängude korpalliturniiril ainult kaotusi tunnistanud meeskond lülitas 1/16 finaalis konkurentsist välja kolme eelmise hooaja B-divisjoni pronksimeeskonna.

Esimeses mängus Kiilis võideti Betgenius meeskonda 66:61 (Sven Kukemelk 16 p, Alari Kasemaa 13 p, Milvert Vaaks 10 p). Korduskohtumises Kopli spordihoones suudeti samuti võita 57:47. Jens Vendel tõi meeskonna parimana 29 p (viis 3-punkti viset). 1/8 finaalis saadi vastaseks Saku Metall meeskond, kellele vahegrupis kaotati lausa 18 punktiga. Tundus, et siin pole pikka pidu, aga

võta näpust – Kiili SK meeskond purustas esimeses mängus kodusaalis vastase 76:50! Tegemist ei ole kirjaveaga! Esimene veerand võideti lausa 27:7! Korduskohtumise eel on meeste seis päris hea. Hoiame põialt! Vanameister Ott Põldsaar viskas 19 p (neli 3-punkti viset), Sven Kukemelk lisas 16 p, Jens Vendel samuti 16 p ja Milvert Vaaks 11 p. Kokku tabati 10 3-punkti viset.

Et mehed praegu võidulainel on, peab tänama Kiili SK II meeskonda, kes Tallinna rahvaliiga II tugevusgrupi veerandfinaalis võitsid 67:59 Smarten Logistics meeskonna ning kossuliiga mehed ei taha lihtsalt kehvemad olla.

Rahvaliigas on Kiili SK II meeskonna poolfinaali vastane RIM II meeskond, keda põhiturniiril võideti ja kes veerandfinaalis võitis 77:76 AVIS Auto-rent/SLG meeskonna. Edu meestele!

Eesti meeste amatöörliigas on samuti jõutud poolfinaalideni. Veerandfinaalis kahes kohtumises BC Tondi üle mänginud Cramo meeskonnas mängib ka meie mees Ott Põldsaar, kelle tiimikaaslasteks on teiste hulgas sellised mehed nagu Martin Mürsepp, Sergei Babenko, Ivo Saksakulm, Harri Drell jt.

Suusatamine

Estoloppeti 5. etapp – 16. Tallinna suusamaraton, 40 km. Esimese 200 parema seas: 12. Arno Aamisepp, 69. Asko Nurm. Estoloppeti 6. etapp – 41. Haanja maraton, 42 km. – esimese 200 parema seas: 17. Arno Aamisepp, 85. Asko Nurm. ETV Swedbank noorte karikasarja üldkokkuvõte (6. etappi): M23 – 5. Arno Aamisepp, N13 – 37. Iris Rannik.

Judo

Eesti A-klassi meistrivõistlustel kehakaalus tüdrukud -57 kg tegi kõigil vastastel seljad prügiseks ja võitis kuldmedali ning tuli Eesti meistriks Vaela külas elav Britt Maiste. Palju õnne! Rahvusvahelistel Tallinn Judo Cup võistlustel kehakaalus -57 kg võitis Britt 2. ringis lätlanna, 3. ringis võitis Eesti tüdruk ja finaalis pidi tunnustama lätlanna paremust. Tasuks 2. koht ja

hõbemedal. Pole paha! Britt on üldse väga andekas tüdruk, lisaks judole mängib BC Kalev/Cramo võistkonnas Eesti B-klassi neidude meistrivõistlustel korvpalli ja tegeleb ka kergejõustikuga.

Jalgrattasport

19. Eesti meistrivõistlustel talikrossis saavutas M14 vanuseklassis Markus Pajur 11. koha. 40. Jalgratturite talikrossil "Elva – 2013" saavutas 2 etapi kokkuvõttes (1. etapp jooks 1,37 km, 2. etapp rattakross 2x2,6 km) M14 vanuseklassis tubli 3. koha Markus Pajur. Palju õnne!

Kergejõustik

Eesti talvistel noorte karikavõistlustel, mis toimusid Tartu ülikooli spordihoones, võitis P 60 m jooksus pronksmedali Raivo Maripuu ajaga 7,46 sek. Palju õnne! P 60 m tõkkejooksus saavutas Raivo 5. koha ajaga 9,06 sek ja P 4x200 m teatejooksus Tallinna SS Kalevi koosseisus 5. koha.

Auto-orienteerumine

17. märtsil Kiilis toimunud autoorienteerumises osales 10 ekipaazi 33 osavõtjaga. Võitjaks tuli ekipaaz nr. 9 koosseisus Rainis Saar, Mihkel Saar ja Tanel Truuma 330 p. 2. koht ekipaaz nr. 4, koosseisus Kallo Keelmann, Anna Keelmann, Karol Keelmann ja Renno Keelmann 320 p ja 3. koht mõneti üllatuslikult ekipaaz nr. 6, koosseisus Martin Thalfeldt, Henry Oro, Andreas Papp, Kristjan Elias ja Kairi Tiirik 310 p. Oli väga tore üritus ja kui Kiili kultuuri- ja hariduskomisjon seda üritust toetab, siis üritame selle võistluse Kiili järgmise aasta spordikalendrisse kirjutada. Osavõtjatele väga soe tagasiside ja suur-suur aitäh peakorraldajatele Mart ja Piret Laidroole. Loodame, et kohtume järgmisel aastal!

Keegel

Tallinna meistrivõistlustel keeglis saavutas Marko Kikas – KK Reval – 8. koha ja Gert Ernesaks – KK Reval – 33. koha.

KAUPO KÜTT



Jüri spordihoone 1x pääsmele

- ujula
- jõusaal
- sulgpall
- solaarium
- lauatennis
- tennis
- kõhueri
- bodytoning
- vesiaeroobika

-30 %

Kupong kehtib ainult
ajalehest väljalõigatuna
kuni 30. aprill 2013.



Jüri spordihoone,
Laste 3, 75301 Jüri, Rae vald

tel 622 4240

KIILI VALLAVALITSUS TEATAB: Detailplaneeringute avalikud väljapanekud

Alates 5.04.2013 kuni 3.05.2013 toimub detailplaneeringu avalik väljapanek:

Kiili alevis Kooli tn 2 kinnistu detailplaneering.

Detailplaneeringuga on kavandatud Kiili alevis 2,1 ha suurusel maa-alal ehitusõiguse määramine ja hoonestusala muutmise Kiili gümnaasiumi hoone laiendamiseks.

Planeeringutega saab tutvuda tööpäevadel kell 9.00-16.30 ning reedel kell 9.00-14.00 Kiili vallamajas, Nabala tee 2a, Kiili alevik.

Kiili Vallavalitsus on algatanud järgmised detailplaneeringud:

Lähtse külas Kääri tee 42 kinnistu detailplaneering.

Detailplaneeringu koostamise eesmärgiks on Kääri tee 42 kinnistu ehitusõiguse määramine ühe kuni kahekorruselise üksikelamu ja ühe ühekorruselise abihoone rajamiseks hoonete suurima lubatud ehitusaluse pindalaga 360 m² ning heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsu teede, parkimise ja tehovõrkudega varustamise lahendamine. Planeeritava maa-ala suurus on 0,24 ha.

Kiili Vallavalitsus jättis algatamata järgmised detailplaneeringud:

Sausti külas Toonekure kinnistu detailplaneeringu soovitud eesmärgil, jagada kinnistu neljaks üksikelamu krundiks ning hoonestada maatükid kuni kahekorruseliste elamutega.

Kiili Vallavolikogu kehtestas:

21. märtsi 2013 otsusega nr 17 Kiili alevi keskuse ja jätkuvalt riigimaa detailplaneeringu

Detailplaneeringu avalik arutelu:

10. aprillil 2013 a kell 18.00 Kiili Gümnaasiumis, Kooli tn 2 Kiili alevis Kiili pargi territooriumi detailplaneeringu avalikustamise käigus esitati üks kirjalik ettepanek. Detailplaneeringuga on kavandatud Kiili alevis 6,43 ha suurusel maa-alal kruntide moodustamine, sihtotstarbe muutmise ning liikluskorralduse lahendamine, heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsu teede, parkimise ja tehovõrkudega varustamise lahendamine.

VOLIKOGU OTSUSED, märts 2013

Kiili Vallavolikogu määrus nr 8 Kiili valla eelarvest rahvusvahelistel üritustel osalevate üldhariduskoolide õpilaste toetamise kord.

Kiili Vallavolikogu määrus nr 9 Kiili Vallavolikogu 19.04.2012 määruse nr 5 "Kiili valla jäätmehoolduseeskiri" muutmise määrus.

Kiili Vallavolikogu otsus nr 10 Kiili Vallavalitsuse struktuuri, teenistukohtade koosseisu ja teenistuja haridusele, töökogemusele, teadmistele ja oskustele esitatavate nõuete kinnitamine. Kiili Vallavolikogu otsus nr 11 Vallavanema töötasu määramine. Kiili Vallavolikogu otsus nr 12 Maa munitsipaalomandisse taotlemine, Sireli põik.

Kiili Vallavolikogu otsus nr 13 Tänavate katastriüksuste omandamine Kangru alevikus.

Kiili Vallavolikogu otsus nr 14 Vallavara võõrandamine, Miilimäe.

Kiili Vallavolikogu otsus nr 15 Isikliku kasutusõiguse seadmine Tammetalu põik Elektrilevi OÜ kasuks.

Kiili Vallavolikogu otsus nr 16 Isikliku kasutusõiguse seadmine OÜ Kiili KVH kasuks

Kiili Vallavolikogu otsus nr 17 Kiili alevi keskuse ja jätkuvalt riigimaa detailplaneeringu kehtestamine.

VALLAVALITSUSE OTSUSED

Ehitus- ja planeerimisküsimused, 26. veebruar 2013

Vallavalitsuse korraldus nr 55 Projekteerimistingimuste määramine ehitusprojekti koostamiseks Kiili alev, Lasteaia tn 14.

4. märts 2013

Vallavalitsuse korraldus nr 58 Projekteerimistingimuste määramine ehitusprojekti koostamiseks Luige alevik, Ööbiku tn 8.

Vallavalitsuse korraldus nr 59 Projekteerimistingimuste määramine ehitusprojekti koostamiseks Luige alevik, Marsi tn 15.

Vallavalitsuse korraldus nr 60 Kiili Vallavalitsuse 20.03.2012 korralduse nr 111 "Projekteerimistingimuste määramine ehitusprojekti koostamiseks Luige alevik, Kaasiku tn 24" muutmise.

Vallavalitsuse korraldus nr 61 Projekteerimistingimuste määramine Andrese tn 1a elektrivarustuse projekteerimiseks.

Vallavalitsuse korraldus nr 62 Kiili alevis Reinu ja Väike-Rebase kinnistu ja kergliiklustee detailplaneeringu koostamise algatamine.

12. märts 2013

Vallavalitsuse korraldus nr 64 Projekteerimistingimuste määramine Vambola tn 23 elektrivarustuse projekteerimiseks.

Vallavalitsuse korraldus nr 65 Ehitusloa väljastamine ehitise püstitamiseks Salu, Lähtse küla.

19. märts 2013

Vallavalitsuse korraldus nr 72 Ehitusloa väljastamine üksikelamu laiendamiseks ja rekonstrueerimiseks Veenuse tn 23, Luige alevik

Vallavalitsuse korraldus nr 73 Ehitusloa väljastamine Luhaveere MÜ 0,4 kV elektrivarustuse püstitamiseks Sausti külas.

Vallavalitsuse korraldus nr 74 Ehitusloa väljastamine aiamaa rekonstrueerimiseks Kuu tn 48 Luige alevikus.

Vallavalitsuse korraldus nr 75 Kirjaliku nõusoleku andmine väikeehitise püstitamiseks Veenuse tn 23, Luige alevik.

Vallavalitsuse korraldus nr 76 Kasutusloa väljastamine Möisaküla tn 25 üksikelamu püstitamisel.

Vallavalitsuse korraldus nr 77 Toonekure kinnistu detailplaneeringu koostamise algatamata jätmise.

Keskonna- ja maaküsimused, 26. veebruar 2013

Vallavalitsuse korraldus nr 57 Ehitise teenindamiseks vajaliku maa määramine Sireli põik.

12. märts 2013

Vallavalitsuse korraldus nr 69 Maa riigi omandisse jätmise.

Vallavalitsuse korraldus nr 70 Voore tn 3 kinnisasjaga piirneva maa erastamine.

Vallavalitsuse korraldus nr 71 Eeruma tn 8 kinnisasjaga piirneva maa erastamine.

NB! Otsuste täistekstide ja lisadega saab tutvuda Kiili vallavalitsuses, Nabala tee 2a, Kiili alev.

In memoriam

Helmi Kõrm

29.03.1914-10.02.2013

Avaldame kaastunnet
Elvi Kirsile perega ema

Asta Niinepuu
surma puhul.

Astra ja Urmas perega

Keskonnamõju strateegilise hindamise mitteamalgatamise teade

Kiili Vallavalitsus teatab, et 04.märtsil 2013. aasta korraldusega nr 62 "Kiili alevis Reinu ja Väike-Rebase kinnistu ja kergliiklustee detailplaneeringu koostamise algatamine" otsustati mitte algatada detailplaneeringule keskkonnamõju strateegilist hindamist. Detailplaneeringu eesmärgiks on Kiili alevis Reinu (30401:001:0506) ja Väike-Rebase (30401:001:1115) kinnistute jagamine, sihtotstarvete määramine, ehitusõiguse seadmine kuni kahekorruseliste üksikelamute, ridaelamute ja sotsiaalobjekti rajamiseks ning heakorrastuse, haljastuse, juurdepääsu teede, parkimise ja tehovõrkudega varustamise lahendamine. KSH mitteamalgatamise põhjendused on järgmised:

1. detailplaneeringuga ei kavandata eeldatavalt olulise keskkonnamõjuga tegevusi, millega kaasneks keskkonnaseisundi olulist kahjustamist, sh pinnase, õhu saastatust, olulist jäätmeteket, mürataseme ja vibratsiooni suurenemist. Väike-Rebase kinnistul asuv puurkaev tuleb põhjavee kaitseks enne mistahes ehitustegevusega alustamist nõuetekohaselt likvideerida;

2. lähtudes planeeringuala ja selle lähiümbruse keskkonnaningimustest ja maakasutusest, ei põhjusta kavandatavas mahus ehitiste rajamine ning sihtotstarbeline kasutamine antud asukohas olulist negatiivset keskkonnamõju, kui detailplaneeringus nähakse ette leevendusmeetmed võimalike negatiivsete mõjude vähendamiseks, sh uuringud silohoidlast lähtuda võivate mõjude selgitamiseks (näi. vee- ja pinnase reostus); ala kuivenduse projekteerimine ja selle välja ehitamine enne elamutele ehituslubade väljastamist; planeeringualal asuva puistu uuring raievõimaluste väljaselgitamiseks eesmärgiga säilitada maksimaalselt olemasolevad metsakooslused; planeeringualal paiknevate rohekoridoride toimimiseks kavandada inimtegevust rohekoridoride aladele vaid minimaalselt;

3. tegevusega kaasnevad võimalikud mõjud on eeldatavalt suhteliselt väikesed, nende ulatus piirneb peamiselt planeeringualaga, kui kavandatud tegevuse elluviimisel järgitakse leevendusmeetmeid. Avariilukordade esinemise tõenäosus on väike, kui detailplaneeringu elluviimisel järgitakse detailplaneeringuga esitatud tingimusi ja õigusaktidega kehtestatud nõudeid;

4. detailplaneeringuga kavandatud tegevus ei põhjusta piirkonnas looduskeskkonna vastupanuvõime ega loodusvarade taastumisvõime ületamist, sest planeeringu lahendus on võimalik anda selliselt, et elluviimise ega kaasne olulist negatiivset mõju looduskeskkonnale;

5. detailplaneeringu alal ega selle lähiümbruses ei paikne kaitstavaid loodusobjekte, Natura 2000 võrgustiku alasid, mida planeeringuga kavandatud tegevus võib mõjutada;

6. kavandatud tegevus ei kahjusta inimese tervist, heaolu, vara. Planeeringualal asuva arheoloogiamälestise asukohal peab ehitustööde eel ehitiste ja trasside alal läbi viima arheoloogilised uuringud;

7. detailplaneeringu ala lähiümbruses ei ole tuvastatud jääkreostust ning alal ei ole registreeritud keskkonnoahtlikku tootmist ega muud keskkonnoahtlikku tegevust;

8. kavandatud tegevusega ei kaasne olulisel määral soojuste, kiirguse ega lõhna teket, vähest valgusreostust tekib valgustusest. Valgustuse negatiivset mõju rohekoridorile tuleb vähendada valgustuse suunamisega elumugade poole (rohekoridorist eemale). Vibratsiooni ja mõningast õhureostust (näit. tolmu) võib esineda ehitustegevuse käigus, samuti on tavapärasest suuremas koguses jäätmete seotud peamiselt ehitustöödega;

9. kavandataval alal asuvate kinnistute maakasutuse sihtotstarvete muutmise ei põhjusta olulist negatiivset ruumilist mõju, kui järgitakse ehitiste projekteerimisel, ehitamisel ja kasutamisel kehtestatud nõudeid.

Vallavalitsusel on õigus detailplaneeringu edasise menetlemise käigus oluliste põhjuste, faktide ilmumisel, algatada keskkonnamõju strateegilise hindamise (KSH) menetlus. Detailplaneeringu koostamise algataja ja koostamise korraldaja on Kiili Vallavalitsus (Nabala tee 2a Kiili alev), detailplaneeringu kehtestaja on Kiili Vallavolikogu (Nabala tee 2a, Kiili alev, Harjumaal). Detailplaneeringu koostaja on Optimal Projekt OÜ (Tartu mnt 74, Tallinn 10144, tel 607 0035).

Otsusega saab tutvuda tööpäevadel Kiili Vallavalitsuses (Nabala tee 2a, Kiili alev, S.Treimann tel 679 0272) alates 18.03.2013 kuni 05.04.2013.

**Ekskavaator-
laaduri teenus**

Kaev-, planeerimis- ja laadimis-
tööd, vee- ja kanalisatsioon-
trasside, drenaažikraavide, hoonete
vundamendiaukude, kaabli-
kraavide, tee ja parkimisplatside
väljakavee ja tagasitõmme.



PAEKNA AUTO OÜ
Kiili vald, Paekna küla
paeknaauto@hotmail.ee
5373 5300

**Taimedeta õu on tühi,
lilledeta pole pühi!**

Nurmiko Aiandipood – pood otse aiandis!

TULE TUTVU UUENENUD AIANDIPOEGA!

Nüüd Aiandipoes ka hea valik seemneid ja külvimuldad.

NURMIKO

NURMIKO AIANDIPOOD
Juuliku tee 3, Saku vald, E-8-18, L-P 10-18
aiandipood@nurmiko.ee, www.nurmiko.ee

**KUULUTUSED**

• Fassaadide soojustamine, krohvimine, vär-
vimine. Piirdeade ehitus ja üldehitustööd.
www.fassaadimeister.ee, tel 5196 9314

• Korstnapühkija-pottsepp. Küttekehade re-
mont. Tel 5807 2581, info@potipoiss.ee

• Korstnapühkija ja pottsepa teenused. Tel
5690 0686

• Maja projektid. Ehitusluba, kasutusluba.
Ehitusalane nõustamine. M. Mikk. Tel 522 0023

• Müüa kuivad küttepuid 40 l võrkkotis: lepp
30 cm 2,2 eurot, kask 30 cm 2,6 eurot. Alates 50-
st kotist on transport Kiili, Rae ja Viimsi valda
tasuta. Tellimine tel 5198 9070, info@
unitedexpo.ee, www.unitedexpo.ee

• Müüa küttepuid: segapuu 32 €/m, lepp 35 €/
m, kask 42 €/m. Transport alates 10 ruumist
tasuta. Tel 506 2645

• Müüa lõhutud küttepuid kohaloomisega,
lepp (toores) 36 eurot/m. Tel 509 9598

• Ostan sõiduauto, võib vajada remonti. Tel
508 3933

• Pakun raamatupidamisteenust väikefirma-
dele ja korteriühistutele. Tel 505 6172

• Tartumets OÜ ostab metsakinnistuid, ka
saartelt, tel 5557 7007

HAAUPIIRDED
Hauapiire ja hauakivide
valmistamine, müük ja paigaldus
kalmistutel üle Eesti.
Hauapiirde ja hauakivi koos tellimisel
SOODUSTUS.
Avatud E-R 10-18, L 10-15
Hauapiirded OÜ. Punane 68, Tallinn.
Tel 558 7276. www.hauapiirded.info

**KOKPIT
AUTOTEENINDUS
sildade
reguleerimine**

- rehvivahetus
- veermiku remont
- õlivahetus

E-R 9-18
Veetorni 9, Jüri

Tel 604 8775
info@kokpit.ee



DUNGHILL JUPITER
**KEVAD-
ROCK**
Kiili Rahvamajas 20. aprillil
Uksed avatakse kell 20.00
ÜLLATUSESINEJAD
4€
www.kiilirahvamaja.ee
Jälgi Kiili Rahvamaja uudiseid ka Facebookis facebook

JÄÄGU
Alan Ayckbourn
MEIE VAHELE
Lõuatsas Ino Eemalu / Kustomi Jaak Vaus / Tõlge Jari Karioti
Mängivad:
ENE JÄRVIS
MARIKA KOROLEV
EVA PÜSSA
RAIVO RÜÜTEL
MADIS MILLING

Vana Baskini teater:**Alan Ayckbourn'i****“Jäägu meie vahele”**

9. aprillil kell 19.00 Kiili rahvamajas. Piletid hinnaga
10/12 eurot müügil rahvamajas T kell 16.00-18.00 ja
K kell 12.00-15.00. Info ja kohtade broneerimine
tel 5349 4683 ja kadi@kiilivald.ee.

Kiili Leht

reklaam@harjuelu.ee

Kiili Naisselts korraldab
Kevadlaad
Kiili Rahvamajas
14. aprill 2013 kell 11-14

Oodatud on kõik kel soov osta ja
müüa: aiasaadusi, käsitööd, mett,
kasutatud asju ja riideid.

- Lastele töötoad
- Esinevad Kiili Judo Triki Nipi Lapsed

Registreerimine ja info:
Helle 565 3360
kiilinaisselts@gmail.com



KIILI VALD

REGIONAALARENGU TOETUSEKS

Jelena Kleiman
lennundusjulgestusteenindaja
ja 3 lapse ema
„Olen pühendunud oma perele.
G4S on teinud kõik, et minu
töögraafik oleks pereinimesele
sobiv ning mul oleks aega
lastega koos olla.“

**G4S ON PERESÕBRALIK
TÖÖANDJA!**

Tule ja ühine meie sotsiaalselt
vastutustundliku teenindusettevõttega!

Pakume:

- kvaliteetseid koolitusi s.h tasuta
kvalifikatsioonikoolitust
- kollektiivlepingust tulenevaid
õigusi ja soodustusi
- mitmekesist tööd ja karjäärivõimalusi
- sportimisvõimalusi G4S
spordiklubis
- soodsat ühiselamukohta
- stabiilset sissetulekut
- paindlikku tööaega

Lisainfo telefonil 6511 787, 13322 või
e-posti aadressil personal@ee.g4s.com.
Vaata meie tööpakkumisi www.g4s.ee/karjaar.

G4S Sinu turvaline
tööandja